

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoPr/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7216226336
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7216226336.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu z JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu D. M., F. XX.XX.XXXX, P. B., M. XX, práv. zast. Advokátska kancelária Prof. JUDr. Ján Klučka CSc., Košice, Ku Potoku 4, proti žalovanej Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o zaplatenie 4 636,01 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 11Cpr/1/2020-124 z 20.9.2021, Okresného súdu Košice II

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch I. a III.
- II. Žalobcovi priznáva proti žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) vo výroku I. rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2 500 eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku II. vo zvyšku žalobu zamietol a III. žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške, o ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2.1.V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia peňažnej náhrady vo výške 35 % zo sumy, ktorou je príslušná časť žalobcovho služobného platu za každú začatú hodinu nad zákonom povolený limit pracovnej doby stanovenej v čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorá predstavovala sumu 4 636,01 eur. Nárok si uplatnil ako náhradu škody podľa z. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci z dôvodu nesprávneho prebratia smernice Európskej únie Slovenskou republikou - Ministerstvom vnútra SR, v dôsledku ktorej mu vznikla škoda. Uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, ktorý vykonáva štátnu službu v Košiciach na Požiarnickej 4, kde došlo k vzniku škody. Žalovaným je Slovenská republika, ktorá koná prostredníctvom ministerstva, ak v dôsledku nesprávneho prevzatia smernice EÚ alebo ak v dôsledku nedodržania lehoty na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy. Zákonné právomoci Ministerstva vnútra SR, týkajúce sa Hasičského a záchranného zboru upravuje § 11 písm. c) z. č. 575/2001 Z.z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, podľa ktorého je Ministerstvo vnútra SR ústredným orgánom štátnej správy pre policajný zbor, hasičský a záchranný zbor. Poukázal na to, že k predbežnému prejednaní nároku podľa § 15 z. č. 514/2003 Z.z. nedošlo vzhľadom na právnu povahu a charakter veci. Nárok odôvodnil tým, že jeho týždenný pracovný čas sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny). Súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času prekračuje 48 hodín. Poukázal na to, že pracovnoprávne vzťahy vrátane dovoleného rozsahu týždenného pracovného času tvoria predmet úpravy práva Únie, ktoré určuje dĺžku pracovného času 48 hodín. Jej prekročenie členským štátom EÚ zakladá zodpovednosť podľa práva EÚ a pre

osoby postihnuté takýmto prekročením zakladá právo na náhradu škody spôsobenej. Poukázal na Smernicu 93/104/ES a Smernicu 2003/88/ES Európskeho parlamentu a Rady. V okolnostiach prípadu tiež poukázal na to, že už vyše troch rokov pracuje žalobca v priemere 56 hodín týždenne, odpracuje každý týždeň 8 hodín nad limit stanovený a povolený právom Únie, čo pri priemernom počte týždňov 52,179 je 417,4 hodín do roka a za posledné tri roky to predstavuje 2017,41 odpracovaných hodín nad právom Únie povolený týždenný limit služobného času. Na základe uvedeného žiadal odškodnenie vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady škody. Rešpektujúc zásadu primeranosti žiadal, aby mu bola peňažná náhrada škody doplatená až do výšky podľa § 122 ods. 2 písm. a) Zákona formou doplatku vo výške 35 % (50 % - 15 %) zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Zdôraznil, že voči žalovanej si neuplatňuje mzdový nárok podľa § 122 Zákona, ale nárok na náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva a pre určenie výšky škody použil spôsob výpočtu upravený zákonom o Hasičskom a záchrannom zbere, nakoľko je najbližšie k právnym a faktickým okolnostiam jeho veci. Poukázal na to, že podobný spôsob výpočtu výšky náhrady spôsobenej škody bol použitý aj v prípade G. Fuß.

2.2. Žalovaná sa k žalobe žalobcu vyjadrila podaním, v ktorom vzniesla námietku nedostatku právomoci rozhodovania súdu o doplatení časti žalobcovej mzdy. Poukázala na to, že právne vzťahy príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nie sú upravené Zákonníkom práce, ale v lex specialis, ktorým je z. č. 315/2001 Z. z., ktorý v § 7 až 11 ustanovuje oprávnenia a povinnosti príslušníkov Hasičského a záchranného zboru pri plnení úloh Hasičského a záchranného zboru. Plnenie uvedených špecifických úloh má verejnoprávny charakter. Služobný pomer príslušníka Hasičského a záchranného zboru je typickým právnym pomerom štátnozamestnaneckým, teda verejnoprávnym. Právna úprava služobného pomeru príslušníka Hasičského a záchranného zboru nie je modifikáciou súkromnoprávneho pracovného pomeru, ale ide o špecifický štátnozamestnanecký (služobný) pomer verejného práva. O všetkých mzdových nárokoch žalobcu má, podľa žalovanej, právomoc konať jedine služobný úrad ako zamestnávateľ žalobcu. Ďalej žalovaná vzniesla námietku miestnej nepríslušnosti, poukazujúc na to, že v prípade, ak žalobca namieta nesprávnu transpozíciu a aplikáciu smernice, túto má vykonávať ústredný orgán štátnej správy, ktorá patrí do pôsobnosti Ministerstva vnútra SR, u ktorého miestne príslušným súdom je okresný súd, v obvode ktorého má ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za transpozíciu a aplikáciu namietanej smernice svoje sídlo. Navrhla, aby vec bola z dôvodu kauzálnej príslušnosti podľa § 23 písm. a/ CSP postúpená Okresnému súdu Bratislava III, resp. na Okresný súd Bratislava I.

2.3. Súd poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 9NcC/21/2019-54 z 18.12.2019, na základe ktorého bol určený miestne príslušný súd na prejednanie a rozhodovanie vo veci, čím sa vysporiadal s otázkou miestnej príslušnosti namietanou žalovanou.

2.4. Žalobca v podaní z 28.04.2020 (č.l. 63) uviedol, že vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždennej pracovnej doby) ako aj z podmienok jej uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku primerané použitie pravidiel upravujúcich náhradu nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa § 11 až 13 OZ. V tejto súvislosti uviedol, že únieové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemajetkovej ujmy (čl.82 Nariadenia EÚ č.2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov). Slovenský zákonodarca uznal, že pri porušení únieového práva Slovenskou republikou môže dôjsť k náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 17 z. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci). Žalobca tvrdí, že ním uplatnené finančné vyjadrenie nemajetkovej ujmy možno preto považovať za primerané intenzite a povahe neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv berúc do úvahy jeho trvalú povahu a dôležitosť ktorú požívajú sociálne práva pracovníkov v európskom právnom poriadku.

2.5. Žalovaná v podaní z 30.04.2020 (č. l. 70) opätovne vzniesla námietku nedostatku právomoci a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a záverom navrhla, že v prípade, ak sa Okresný súd Košice II nestotožní s námietkami žalovaného, aby žalobu o náhradu škody v celom rozsahu zamietol.

2.6. Súd po vykonaní dokazovania zistil skutkový stav, pričom konštatoval, že zistený skutkový stav je v súlade s ustálenými rozhodnutiami v obdobných veciach (rozsudky Krajského súdu v Košiciach 6Co 2/2019, 2CoPr/3/2019, 11CoPr/1/2020, 11CoPr/4/2020).

2.7. K nedostatku právomoci rozhodovania súd vyjadril presvedčenie, že nárok žalobcu tak, ako ho skutkovo vymedzil, nemôže v slovenskom právnom systéme prejednať a rozhodnúť žiaden iný orgán ako všeobecný súd. Pri tomto konštatovaní vychádzal súd z § 3 CSP a z názorov prezentovaných Ústavom medzinárodných vzťahov a aproximácie práva (Právnická fakulta UK Bratislava, odseky 19 - 21). Bolo nepochybné, že zo strany žalobcu ako pána sporu opakovane bolo zdôrazňované, že neuplatňuje si

mzdový nárok, ale nárok na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť porušením únieového práva. O takto vymedzenom predmete môže rozhodnúť jedine všeobecný súd podľa § 3 CSP. Poukázal na to, že zodpovednosť členských štátov v prípade porušenia komunitárneho práva je objektívna a absolútna. Členský štát teda nemôže za žiadnych okolností sa zbaviť ani exulpovať svojej zodpovednosti a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil.

2.8. Poukázal pritom na čl. 144 ods.1 Ústavy SR, čl. 7 druhá a tretia veta Ústavy SR, čl. 144 ods.1 Ústavy SR, Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, čl. 1 bod 2 Smernice, čl. 2 bod 1 Smernice, čl. 6 písm. b) Smernice, čl. 16 písm. b) Smernice, § 85 ods.1, § 85 ods.2, § 86 ods.1, 2, § 91 ods.1, § 93 ods.3, § 92 ods.1, § 97 ods.1 písm. h), § 103 ods.5, § 122 ods.1, § 92 ods.2 z. č. 315/2001 Z.z., § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 OZ.

2.9. V súvislosti s právnou kvalifikáciou uplatneného nároku konštatoval, že na daný prípad sa nevzťahuje z. č. 514/2003 Z.z. a súd ho z tohto dôvodu neaplikoval. Ide o prípad uplatnenia nároku na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť práva Európskej únie jej členským štátom priamo jednotlivcovi. Nárok jednotlivca je tak bez ďalšieho, uplatniteľný na všeobecnom súde členského štátu. Z uvedeného tak vyplýva, že súd nepovažoval za podmienku uplatnenia nároku na súde jeho predbežné prerokovanie v zmysle § 15 z. č. 514/2003 Z.z.

2.10. Súd poukázal na právne posúdenie režimu pohotovosti lekárskeho záchranárov (č. I. 397/01 PFEIFFER) ESD a to bod 95. rozsudku, 35. rozsudku, 38. rozsudku ESD C-429/09.

2.11. K namietanej pasívnej vecnej legitímácii Slovenskej republiky zdôraznil, že o pasívnej legitímácii ako členského štátu zodpovedného za dodržiavanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie v tomto konaní nemal pochybnosti. Na tom by nič nezmenila ani prípadná možnosť žalobcu domáhať sa škody aj priamo od svojho (verejnoprávneho zamestnávateľa) ako poručiteľa záväznej smernice Európskej únie s priamymi účinkami, ktorou možnosťou sa však súd nezaoberal, keď ani taký záver by nemohol vylúčiť zodpovednosť členského štátu. Rozsudok vo veci Fuß dáva v prípade porušenia práva na dodržanie 48-hodinového pracovného času právo poškodenému domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu (bod 45., 46. a 61. rozsudku).

2.12. Z podkladov predložených žalobcom (ktoré žalovaný nerozporoval) žalobca odpracoval spolu 2017,41 hodín služobnej pohotovosti nezapočítaných do fondu pracovného času. Skutočnosť, že žalobcovi bola za uvedené obdobia vyplatená peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho platu, je v zmysle § 122 ods. 1 z. č. 315/2001 Z.z. nie je medzi stranami sporná.

2.13. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru SR spadajúceho pod Ministerstvo vnútra SR, má smernicou garantované právo na 48-hodinový pracovný čas. V stálej službe ako hasič v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora nepochybne odpracoval v rokoch 2013 až 2016 priemerný týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b/ smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, na základe čoho súd uzavrel, že sa môže dovoliavať práva únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia proti Slovenskej republike. Dodal, že nesprávne prebratie smernice do zákona č. 315/2001 Z.z. a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom SR, ktoré však nerešpektuje smernicu 203/88/ES v článku 6 písm. b/, ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná v zmysle rozsudku Fuß, nezabavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore a nie je preto relevantné žalovaným zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody v nadväznosti na uvedené nemožno pre daný prípad vzťahovať § 420 a nasl. OZ, ani zákona č. 514/2003 Z.z., ale sú dané v zmysle stabilizovanej judikatúry Európskeho súdneho dvora (C-429/09, Fuß, C-118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales) s cieľom porušenej právnej normy únie priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočné a závažné, medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

2.14. Článok 6 písm. b/ smernice predstavuje právnu normu únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd poukazuje na rozsudok ESD vo veci G. Fuß (C-429/09), podľa ktorého priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je splnená.

2.15. Porušenie práva únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ v danej oblasti. Keď žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle článku 6 písm. b/ smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora EÚ, preto sa musí

považovať za dostatočne závažné porušenie práva únie. V dôsledku toho je splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.

2.16. Pokiaľ ide o tretiu podmienku, súd uzavrel, že existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením článku 6 písm. b/ smernice a škodou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Na základe uvedeného súd uzavrel, že v prejednávanej veci je žaloba podaná dôvodne.

2.17. K žalobcom uplatnenej výške škody súd považoval za potrebné predovšetkým uviesť, že výpočet jej výšky, na základe ktorého si žalobca žalovanú sumu uplatnil, je metúci vzhľadom na povahu uplatneného nároku. Ujma vznikla žalobcovi v nemajetkovej sfére - nie tým, že pracovná pohotovosť je ohodnotená nižšie, ako výkon v rámci pracovného času (smernica uvedené nerieši), ale tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola smernica prebratá do zákona správne a zarátal by tak do pracovného času aj hodiny pracovnej pohotovosti. Akékoľvek matematické výpočty vychádzajúce z výšky mzdy, resp. doplatku peňažnej náhrady, preto neboli pre súd vodidlom pre stanovenie výšky nároku.

2.18. Súd vyjadril presvedčenie, že kritériá na stanovenie výšky takej náhrady musia byť analogicky predpožičané od ustanovení o ochrane osobnosti v Občianskom zákonníku a nemôžu automaticky, mechanicky a celkom formalisticky nahradiť žalobcovi jeho ujmu aplikujúc kritériá pre náhradu škody, pod ktorú náš právny poriadok náhradu nemajetkovej ujmy nesubsumuje. Vzhľadom na to súd pri stanovení sumy náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu - práva na odpočinok, súkromie, rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a nevyhnutne aj následky takým zásahom vyvolané, okolnosti zásahu a v neposlednom rade medzi svojej úvahy stanovil súd tiež v porovnaní s náhradou nemajetkovej ujmy, ktorá bola priznaná všeobecnými súdmi v iných prípadoch, keď súdy aplikujú § 13 OZ. Aplikujúc uvedené kritériá súd v okolnostiach prípadu uzavrel, že žalobca bol na jednej strane ukrátený o čas odpočinku, čas, ktorý mohol stráviť s rodinou, resp. budovaním iných vzťahov, psychicky i fyzicky regenerovať, keď tento čas trávil nad rámec stanovený smernicou v práci, a to v dôsledku nezarátania pracovnej pohotovosti vykonávanej v noci do pracovného času, čo samo o sebe je podľa rozsudku Fuß zásahom závažným. Žalobca pravidelne pred podaním žaloby pracoval nad rámec maximálneho týždenného pracovného času stanoveného smernicou a nepochybne strávil na pracovisku viac času, ako mal. Ak by sa čas strávený na pracovisku celý zarátal do pracovného času žalobcu, žalobca by mohol a musel stráviť na pracovisku reálne menší čas. Zároveň súd prihliadol na pomerne dlhodobé trvanie takéhoto protiprávneho stavu, súd považoval primeranú sumu 2.500 eur berúc vo významnej miere do úvahy i skutočnosť, že sumu v žalobcom uplatnenej výške súdy priznávajú v prípadoch zásahu práva na ochranu osobnosti spočívajúcom v porušení práva na súkromie a rodinný život, ku ktorému dochádza napr. v prípade ublíženia na zdraví, či zverejnenia a šírenia difamujúcich skutočností, čo vzhľadom na intenzitu zásahu do osobnostného práva a následkov nemožno (zásadne) ohodnotiť rovnako. Z uvedených dôvodov preto žalobu nad prisúdenú sumu zamietol.

2.19. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal nárok na náhradu konania v rozsahu 100 %, nakoľko predmetné posúdenia záviselo od úvahy súdu, pričom žaloba žalobcu bola dôvodná. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

3.1. Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, ktoré odôvodnila nasledovne:

3.2. Žalovaná opakovane namietla právomoc súdu s odôvodnením, že ak súd chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území SR so smernicou Európskej únie, tak toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Súd nemohol túto otázku riešiť ani ako predbežnú. Súd v konaní sa vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky, podľa žalovanej tak napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti.

3.3. K námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej uviedla, že je nevyhnuté rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi preberaním smernice a aplikáciou smernice. Ak išlo o prípad preberania konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského

štátu SR tak žalobca musel preukázať v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré mohla vzniknúť škoda. Žalobca v žalobe pripúšťa, že zákon č. 315/2001 Z.z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie dĺžky týždenného pracovného času na 48 hodín. Žalovaná sa domnieva, že táto skutočnosť neznamena, že by smernica 203/88/ES bola do z. č. 315/2001 Z.z. prevzatá nesprávne. Podľa názoru žalovanej bolo povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia smernice do textu zákona aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Inak povedané, žiadne ustanovenie z. č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou 2003/88/ES.

3.4. V druhom prípade ide o aplikáciu, t.j. použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody. V tomto rozsahu je preto podľa názoru žalovanej nevyhnutné, aby prebratie a aplikácia smernice sa rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Súd opomenul, že žalovaná, t.j. Slovenská republika pri preberaní smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovanej za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní. Navyše ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom sa mzdový nárok „skrýva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalovaná pripomína, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice 2003/88/ES, nie však jej nesprávnu aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovanou je v tomto prípade Slovenská republika, ktorá má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) smernice 2003/88/ES. Slovenská republika však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorá by na aplikáciu smernice 2003/88/ES sa podieľala. Podľa názoru žalovanej miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom rozlišovať. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra SR ako dvoch samostatných subjektov pristupuje ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. Poukázala pritom na rozhodovacia činnosť odvolacích súdov, ako aj judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorý žaloby týkajúce sa ochrany osobnosti alebo náhrady škody z nej vyplývajúcej voči Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra SR v celom rozsahu zamietal z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie v spore. Podľa žalovanej súd nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v tomto konaní ako jednu z rozhodujúcich skutočností, čo bez ďalšieho predstavuje odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

3.5. K pôsobnosti smernice 2003/88/ES žalovaná uviedla, že súd nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť tejto smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu. 3.6. Citovala znenie článku 1 ods. 2, článku 1 ods. 3, článku 1 ods. 4, článku 2 ods. 1, článku 2 ods. 2 a konštatovala, že z uvedeného možno vyvodit' záver, že rozsah pôsobnosti smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1, ako aj negatívne v článku 2 ods. 2. Inak povedané, smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, sa smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovanej preto štátnu službu príslušníkov hasičského a záchranného zboru, vykonávajúcej zásahovú činnosť, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnej služby príslušníkov policajného zboru, ako aj profesionálnych vojakov. Rovnako úlohy, ktoré príslušníci hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov, týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS.

3.7. Ďalej žalovaná citovala § 12 z.č. 42/94 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, § 3 ods. 1 z.č. 315/2001 Z.z., § 3 ods. 2 z.č. 315/2001 Z.z., § 8 ods. 1 z.č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme, § 12 ods. 1 z.č. 129/2002 Z.z. Z vyššie uvedených predpisov vyplýva, že hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci, vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarom aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa smernica

89/391/EHS nevzťahuje. Ďalej namietol, že rozhodnutie vo veci C-429/09 G. Fusa navyše sa týka mestského hasiča, zamestnanca StadtHalle, preto nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v tomto zariadení a štruktúre mestských hasičov, sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike. Tvrdí, že v prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru na ich služobný čas a odmeňovanie sa nevzťahuje smernica, táto oblasť je v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené, na prípad žalobcu sa nemôžu aplikovať ustanovenia smernice, a preto žalobcovi v zmysle žaloby, nemohla vzniknúť žiadna škoda.

3.8.K nároku na náhradu škody poukázala na podmienky, ktoré súd špecifikoval v rozsudku, s ktorými sa žalovaná v podstatnej časti nestotožňuje. Poukázala na všeobecné podmienky, vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva únie. Tieto podmienky sú definované 1/ cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva, 2/ porušenie je dostatočne závažné a 3/ medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom, existuje príčinná súvislosť.

3.8.Žalovaná má za to, že žalobca neosvedčil, aby mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanej nie je zrejmé, ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Zdôraznila, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa, alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti. Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok zamestnanca). V čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť, a teda mimo času skutočného výkonu práce, môže žalobca odpočívať, alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nie len za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takýto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby zásahu, bude plne k dispozícii. Pokiaľ súd napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody a poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora C-46/93 Brasserie du Pecheur bod 84.

3.9.Žalovaná má za to, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy. Je potrebné na tomto mieste podotknúť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu, s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia, dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti, a teda na začiatku konania. Žalovaná má za to, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená.

3.10.Žalovaná má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym relevantným spôsobom. Žalovanej nie je zrejmé, ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Súd právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia Občianskeho zákonníka v podobe nemajetkovej ujmy, a to § 11 až § 13 OZ. Žalovaná s ohľadom na určenie výšky nemajetkovej ujmy zdôrazňuje, že Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch, týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti. Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv, musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je primeraná za telesné zranenia alebo ktorá je priznaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv, by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady, priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy.

3.11.Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme je nevyhnutné, aby súd zdôvodnil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods.1 OZ, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Žalovaná poukázala na

§ 13 ods.2, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná má za to, že žalobca, v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či nepriaznivo zdravotného stavu, v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy. Samotný súd vo svojom rozhodnutí konštatuje, že výška žalovanej sumy tak, ako je uplatnená žalobcom, je máľúca, vzhľadom na povahu uplatňovaného nároku.

3.12.Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods.2 OZ priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola možná v zmysle § 13 ods.1 OZ, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca. Zdôraznila, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne žalovaná poukázala aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do jeho práva na ochranu osobnosti, ani, aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši stav do budúcnosti, ale naopak, vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. V konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom nedostatočnom finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len sekundárneho finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otázny zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny (od 22.30-5.30 hod.), ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou.

3.13.Žalobca napokon sám potvrdil, že by chcel, aby sa mu čas pohotovosti započítaval do fondu pracovného času. Žalobca však nič také v žalobe nežiada a nežiadal ani to od svojho zamestnávateľa, ktorý navyše nie je žalovanou stranou v tomto konaní. Ak by sa totiž čas pohotovosti započítaval do fondu pracovného času žalobcu, tak logicky by žalobca musel počas pohotovosti tráviť čas na pracovisku a nemohol by ho tráviť inde, napr. so svojou rodinou. Z toho vidieť jednoznačný rozpor v tvrdeniach a zámeroch žalobcu a preukazuje to skutočnosť, že žalobcovi žiadna nemajetková ani iná ujma nemohla vzniknúť.

3.14.Žaloba podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenie či úpravy svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by aj súd po vyhodnotení všetkých námietok žalovaného predsa len dospel k záveru, že smernica bola žalovanou (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukazoval, že by mu ujma bola dostatočne závažná), čo je bez ďalšieho dôvodom na zamietnutie žaloby.

3.15.K trovám konania žalovaná uviedla, že v prípade, ak by odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu žalovanej, tak výrok o trovách konania (ako závislý výrok) musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovanej. Ak by však odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, stále je vo výroku III. napadnutého rozsudku o trovách konania rozhodnuté na základe nesprávneho právneho posúdenia, čo je dôvod na zmenu tohto výroku v odvolacom konaní. Žalovaná zdôraznila, že v sporových konaniach sa pri náhrade trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, podľa ktorej, strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých, účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Nárok na čiastočnú náhradu trov konania sa vypočítava tak, že úspech strany sporu, ktorej vznikla povinnosť na náhradu trov konania, sa odpočíta od úspechu strany sporu, ktorej vzniká právo na náhradu trov konania a výsledok zakladá pomerný nárok na náhradu trov účelne vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva. Žalobca sa podanou žalobou domáha zaplattenia 4.363,01 €, jeho žalobe bolo vyhovené len vo výške 2.500 €, preto úspech žalobcu predstavuje 57% k neúspechu 43% a úspech žalovanej 43% k neúspechu 57%. Čistý procesný úspech žalobcu predstavuje mínus 14%, preto nemal byť žalobcovi v zmysle § 552 ods. 2 priznaný nárok na náhradu trov konania. Záverom žalovaná uviedla, že na základe revízie nových žalôb, doručených na odbor právnych služieb Ministerstva vnútra SR v obdobných právnych veciach zistila, že v sporoch žalobcov príslušníkov hasičského a záchranného zboru, zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Jána Kľučku, sa požadovaná výška nemajetkovej ujmy zvýšila na 20 000 €, bez bližšieho odôvodnenia takéhoto nároku, z čoho možno usúdiť, že cieľom právneho zástupcu je navýšenie trov konania, pretože doposiaľ v rozhodnutých konaniach súdy bez bližšieho odôvodnenia priznávajú 100% náhrady trov konania.

3.16. Záverom žalovaná dodala, že žaloba nie je dôvodná, t.j. ak odvolací súd zmení prvý výrok napadnutého rozsudku, potom je tretí výrok napadnutého rozsudku potrebné zmeniť, nakoľko ide o závislý výrok, ktorý je priamo viazaný na úspech/neúspech žalobcu/žalovaného v tomto smere. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP tak, že žalobu zamietla a v treťom výroku žalovaná má nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100%.

4.1. Žalobca sa k podanému odvolaniu sa vyjadril (č. I. 173-177) k námietke právomoci súdu, že každý vnútroštátny súd členského štátu EU je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniou práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniou normu pred vnútroštátnou normou. Žalovaný tiež uviedol, že žalobca sa domáha pracovnoprávných nárokov. S takouto argumentáciou nie je možné súhlasiť preto, že žalobca nežaluje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako svojho zamestnávateľa v pracovnoprávnej záležitosti (a v zmysle zákona o hasičskom a záchrannom zbore), ale Slovenskú republiku - Ministerstvo vnútra SR o náhradu škody spôsobenej mu porušením práva garantovaného čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES v rámci režimu úniou zodpovednosti členského štátu Európskej únie. Hlavný dôvod takéhoto postupu spočíva v jeho záväzku zabezpečiť na území každého členského štátu EU v plnom rozsahu a účinnosti uplatnenie práva ktoré úniou právo priznáva jednotlivcom.

4.2. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES poukázal na to, že žalovaný došiel k záveru, že nakoľko hasiči sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva Smernica 2003/88/ES sa na nich nemôže vzťahovať a preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Výnimka uvedená v čl.2 ods.2 smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia lebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy (bod.55 rozsudku). Rovnako aj Uznesenie ESD prijaté vo veci C-52/04 potvrdzuje, že na „činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl.2 ods.2 smernice č.89/131/EHS ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok“ (bod.57). Pokiaľ ide o novšiu judikatúru ESD možno spomenúť vec R.Matzaka, v ktorej súd takisto rozhodol, že „Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe a to aj vtedy, keď zásahy ku ktorým môžu tieto činnosti viesť sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov ktorí ich vykonávajú určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie“ (C-518/15, bod.27). Tieto závery sú potvrdené aj samotnou Smernicou 2003/88/ES, ktorá v Článku 17 ods.3 bode iii) výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Je treba pripomenúť, že takáto úprava by nemala žiadny zmysel, ak by bola takáto činnosť ako celok vylúčená zo smernice 89/391/EHS nakoľko v takomto prípade by sa na ňu nevzťahovala ani Smernica 2003/88/ES. Z uvedených dôvodov nie je možné súhlasiť s tvrdením žalovanej, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané hasičským a záchranným zborom SR a aj pre výkon týchto služieb garantuje 48 hodinovú priemernú týždennú pracovnú dobu podľa čl.6 ods.2 písmeno b) Smernice 2003/88/ES.

K nesprávnemu prebratiu Smernice 2003/88/ES.

4.3. Žalovaná bola tiež toho názoru, že tvrdenie žalobcu o tom, že do z. č.315/2001 Z.z. nebola smernica 2003/88/ES riadne transponovaná keďže „Aby súd prvej inštancii mohol konštatovať, že došlo k porušeniu práva únie musel by najskôr rozhodnúť, že zákon č.315/2001 Z.z. prebral smernicu 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku nesprávne. K uvedenej argumentácii žalovaného treba uviesť, že slovenský zákonodarca rozhodol, že smernica 2003/88/ES bude transponovaná do z. č.315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore čo výslovne potvrdzuje jeho príloha č.4 v bode 6. Žalobca tvrdí, že niektoré ustanovenia z. č.315/2001 Z.z. sú v rozpore so smernicou, pretože ich uplatnením sa nedosahuje a negarantuje 48 hodinová pracovná doba pre hasičov. Práve naopak týždenný „súčet“ služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne čím dochádza k porušeniu čl.6 písmeno b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Nakoľko podrobnejší výpočet týždennej služobnej doby hasičov je uvedený v žalobe stačí uviesť, že: „každý hasič pracujúci na zmeny bežne strávi na pracovisku týždenne 57,95 hodiny čo je v rozpore s čl.6 písm. b) Smernice.

Výsledné číslo približne 56 hodín predstavuje skutočný priemerný týždenný pracovný čas hasičov". V tejto súvislosti tiež treba zdôrazniť, že transpozícia smerníc nesmie byť formálna a samoúčelná nakoľko jej prostredníctvom sa do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EU vnášajú požiadavky únieového práva a dosahuje výsledok požadovaný únieovým zákonodarcom. Správnosť transpozície smerníc na prvom mieste potvrdzuje samotná prax uplatňovania transpozičných zákonov tj. v danom prípade zákona č.315/2001 Z.z. Pre úplnosť treba povedať že, žalobca k svojej žalobe priložil prehľad týždennej dochádzky z ktorých vyplýva, že súčet jeho služobného času „nadobudnutého“ v dôsledku výkonu štátnej služby a nariadených služobných pohotovostí pravidelne prekračuje 48 hodinový týždenný pracovný čas. Toto tvrdenie žalobcu nebol žalovaný schopný spochybniť či dokonca vyvrátiť.

4.4.Transpozícia čl.2 ods.1 Smernice (Pracovný čas) - žalobca tvrdí, že takýto stav v súčasnom období neplatí nakoľko týždenný „súčet“ služobného času hasičov a nariadenej služobnej pohotovosti prekračuje 48 hodín týždenne, čím dochádza k porušeniu čl.6 písmeno b) smernice 2003/88/ES na ujmu žalobcu. Žalobca preto naďalej tvrdí, že zákon o hasičskom a záchrannom zbore nesprávne transponoval smernicu 2003/88/ES a to konkrétne jej ustanovenie čl.2 ods.1 a čl.6.

4.5.Služobná pohotovosť hasičov a služobná doba. Žiadne ustanovenie Zákona o hasičskom zbore nestanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného služobného času. V tomto smere sa Zákon o hasičskom zbore ako právna úprava lex specialis odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú Smernicu ES a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD (a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje (vo svojom odseku 2). Zákonník práce sa však v otázke právnej kvalifikácie pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Skutočnosť, že podľa Zákona o hasičskom zbore pracovnú pohotovosť hasičov zákonodarca nekvalifikuje ako súčasť ich služobného času tiež výslovne potvrdzujú jeho viaceré ustanovenia.

4.6.Žalobca citoval znenie § 85, § 92, § 86 ods.2, z ktorých vyplynulo, že služobná pohotovosť podľa Zákona o hasičskom zbore sa nepovažuje za súčasť týždenného služobného času jeho príslušníkov, keďže „bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby“ a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase.“ § 92 Zákona o hasičskom zbore (Služobná pohotovosť v štátnej službe príslušníkov) výslovne potvrdzuje, že služobný úrad môže nariadiť alebo sa dohodnúť s pracovníkom aby sa mimo rámca rozvrhu služobného času a po vopred určený rozvrhnutia služobného času „zdržiaval po určený čas na určitom mieste a bol pripravený na to, že bude povolaný na vykonávanie štátnej služby, ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe“ (§ 92 ods.1 Zákona).Takto nariadená služobná pohotovosť, preto nie je výkonom štátnej služby nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. § 122 Zákona potom spresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby „takéto vykonanie štátnej služby je štátnou službou nadčas“ (ods.2) a § 91 ods.1 Zákona tiež uvádza, že : „Štátnou službou nadčas je aj služba ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods.2“.V tejto súvislosti upozornil na to, že Smernica 2003/88/ES neupravuje žiadnu „prechodnú“ kategóriu medzi pracovným časom a časom odpočinku (C- 437/05, Vorel, bod 25, C-258/10, bod.43) ako zákon č. 315/2001 Z.z. vo forme služobnej pohotovosti hasiča na pracovisku. Označené ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z. žalovaným (§ 85 a nasl.) sa preto ocitli v rozpore aj s definíciou pracovného času podľa Čl.2 ods.1 Smernice 2003/88/ES. Žalobca tvrdí, že nakoľko služobná pohotovosť hasiča nie je považovaná za súčasť jeho služobného času spolu s rozvrhnutým týždenným služobným časom pravidelne prekračuje dovolený limit 48 hodín požadovaný čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES.

4.7.V prípadoch hasičov a lekárov skúmal Súdny dvor Európskej únie (ďalej ako ESD) otázku či do rozsahu týždenného pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov uvedených oblastiach. Vo veci C-429/09 G. Fuß týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ESD uviedol, že „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekračuje týždennú hranicu upravenú v Čl.6 písmeno b) uvedenej smernice“ (bod 55 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že „...pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonala v priebehu pracovnej pohotovosti“. (bod 27 Rozsudku ESD vo veci C-437/05 z 11.1.2007).Napokon vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskeho záchranárov (C- 397/01, Pfeiffer) ESD uviedol, že „...časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba

v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času" (bod 95 Rozsudku ESD C-397/02 z 5.10.2004). V dôsledku takéhoto prístupu je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi. (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas, bod.48,58.). V nadväznosti na túto rozhodovaciu činnosť ESD sa pracovná pohotovosť na pracovisku považuje za pracovný čas pretože zamestnanec je k dispozícii zamestnávateľovi a pracovnú pohotovosť na pracovisku nemožno považovať za čas odpočinku. Z pohľadu citovaných smerníc EU/ES ako aj judikatúry ESD možno konštatovať, že Slovenská republika do Zákona o hasičskom zbore neprebrala ustanovenia smernice č. 2003/88/ES nakoľko pracovnú pohotovosť jeho príslušníkov nepovažuje za súčasť ich týždennej služobnej doby a ani ich neodmeňuje spôsobom určeným pre výkon služobnej činnosti v služobnej dobe (služobný plat). Uvedené pochybenie nemá len abstraktný význam, pretože podľa práva Únie takáto situácia príslušníkom hasičského zboru spôsobuje škodu, náhrady ktorej sa môžu domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Jej podstata spočíva v tom, že v prípade posúdenia pracovnej pohotovosti ako súčasť týždennej služobnej doby hasičov bude ich týždenná služobná doba prekračovaná čím dochádza k porušeniu Čl. 6 ods. 2 písmeno b) Smernice 2003/88/ES. Prekračovanie týždennej služobnej doby hasičov v dôsledku toho, že ich pohotovosť nebola považovaná za jej súčasť, (hoci tak podľa práva Únie mala byť Slovenskou republikou takto kvalifikovaná) zakladá porušenie čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 ES a zakladá jej zodpovednosť za náhradu takto spôsobenej škody. Je tomu tak preto, že povinnosť na náhradu škody platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť (Rozsudok ESD vo veci C-429/09 G.Fu B, bod.45).

Transpozícia čl. 6.Smernice.

4.8.(Maximálny týždenný pracovný čas) Rovnako ako v prípade čl.2 ods.1 Smernice aj v prípade jej čl.6 žalovaný iba popisuje (cituje) akým spôsobom sa viaceré ustanovenia Smernice 2003/88/ES (Čl.6,16,17) premietli do Zákona o hasičskom a záchrannom zbore a keďže sa tak po legislatívnej stránke stalo má za to, že „dotknuté právne predpisy transponovali čl.6 Smernice správne“. Žalovaný sa konkrétne zaoberá jednak tzv. referenčným obdobím, ktoré (v súlade s čl.16 písm. b) Smernice môže štát pre uplatňovanie článku 6 Smernice (maximálny týždenný pracovný čas) stanoviť na dobu presahujúcu štyri mesiace pričom podľa čl.17 ods.3 písmeno iii) a pre protipožiarne služby môže toto referenčné obdobie dokonca predĺžiť. Podľa § 86 ods.2 z. č. 315/2001 Z.z. je nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas hasičov aplikovaný v rámci šesť mesačného referenčného obdobia. Hoci žalovaný sa pomerne podrobne zaoberá zákonnou úpravou služobnej doby v rámci referenčného obdobia nereaguje na kľúčový problém, t.j. či aj počas referenčného obdobia sú štáty povinné garantovať priemerný 48 hodinový týždenný pracovný čas podľa Čl.6 písmeno b) Smernice.

4.9.Žalobca tvrdí, že tento záväzok platí v plnom rozsahu aj vo vzťahu k referenčnému obdobiu nakoľko žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období pre štáty možnosť nerešpektovať ich záväzok podľa čl.6 písmeno b) Smernice. V dôsledku toho ak štát nie je schopný zabezpečiť 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas v rámci stanoveného preferenčného obdobia dostáva sa do rozporu s požiadavkou čl.6 písm. b) Smernice a poukázal na rozsudok ESD č. C-254/18 z 11.4.2019. Na základe uvedeného žalobca tvrdí, že Zákon o hasičskom a záchrannom zbore neupravuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že priemerný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas stanovených šesť mesačných referenčných období.

4.10.Na základe argumentácie žalobcu ako aj z vybranej judikatúry ESD vyplýva, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore nesprávne transponoval Smernicu 2003/88/ES. Je tomu tak z toho dôvodu, že za súčasť pracovnej (služobnej) doby hasičov nepovažuje ich pracovnú pohotovosť na pracovisku čo je v rozpore s Čl.2 ods.1 a 2 Smernice. Nakoľko za súčasť pracovnej doby pracovná pohotovosť nie je považovaná súčet „riadnej“ služobnej doby a služobnej pohotovosti prekračuje požiadavku 48 hodinového priemerného pracovného času požadovaného článkom 6 písmeno b) Smernice. Porušenie uvedených ustanovení zakladá zodpovednosť Slovenskej republiky z škodu spôsobenú porušením únieového práva žalobcovi a tento si ju uplatňuje pred Okresným súdom Košice II.

4.11.Náležitosti nahradzovanej škody. Náhrada škody členským štátom spôsobená jednotlivcom porušením ich práva podľa musí byť primeraná vzniknutej škode. V prípade neexistencie ustanovení

práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) smernice 2003/88 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, v dôsledku porušenia právnej normy Únie mu bude uhradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením, a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Pokiaľ ide o praktické uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva fyzickej osoby ako aj spôsob jej výpočtu samotná Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia upravujúce proces náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení a ani stanovenia jej výšky. Aj rozsudky ESD sa obmedzujú len na formulovanie zásad, ktoré treba rešpektovať pred súdnymi orgánmi členských štátov v konaniach o náhradu škody vzniknutej jednotlivcom v dôsledku porušenia ich práv garantovaných právnym poriadkom EÚ. Pokiaľ ide o rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva Únie jednotlivcovi táto má byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu únieových práv. Vo svojom rozsudku vo veci C-46/93, Brasserie du Pêcheur, (bod 82) ESD zdôraznil, že vnútroštátny súd sa v konaní o náhradu škody musí osobitne ubezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie), ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb opierajúcich sa o vnútroštátne právo (bod 95 citovaného rozsudku ESD). V dôsledku toho musí každý členský štát vo vzťahu k nároku na náhradu škody, ktoré majú základ v práve Únie napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity) (Rozsudok ESD C-524/04, Test Claimant, bod 123). Napokon vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť existenciu príčinnej súvislosti medzi porušením Čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88 a vzniknutou škodou.

4.12. Povaha a definícia vzniknutej škody. Podľa judikatúry ESD týkajúcej sa priamo škôd vznikajúcim hasičom pre nerešpektovanie 48 hodinovej pracovnej doby podľa Smernice 2003/88/ES treba pod škodou rozumieť „škodu ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku na ktorý by mal nárok ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený Čl.6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES rešpektovaný" (bod 59 rozsudku ESD vo veci C- 429/09 G.FuP). V tejto súvislosti uvádza čl.2 bod 5 Preambule Smernice č.2003/88/ES, že pojem „odpočinok" znamená, že pracovníci by mali mať primeraný čas odpočinku, trvanie ktorého sa musí vyjadriť v jednotkách času. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je tiež potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času. V okolnostiach prípadu žalobcu preto treba za primeraný odpočinok v zmysle smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48 hodinovej týždennej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Dlhodobé nerešpektovanie takto určeného únieového týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES sa tiež môže prejaviť v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Preambula prvej smernice Rady 93/104/ES z 23.11.1993), ktorá sa týka niektorých aspektov organizácie pracovnej doby v tejto súvislosti zdôrazňuje, že „v záujme zaistenia bezpečnosti a zdravia pracovníkov spoločenstva im musí byť poskytnutá minimálna denná, týždenná ročná doba odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je tiež potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času". Preambula platnej Smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času okrem potvrdenia uvedeného záväzku členských štátov uvádza tiež špecifikuje že „dlhé doby nočnej práce môžu poškodiť zdravie pracovníkov a ohroziť bezpečnosť na pracovisku" a tiež, že : „treba obmedziť trvanie nočnej práce vrátane nadčasov..." (body 7 a 8 Preambule). Odpočinok pracovníka by mal byť dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie. V dobe po ktorú je hasič z dôvodu pracovnej pohotovosti nútený stráviť čas na pracovisku nad 48 hodinový týždenný pracovný čas nemôže voľne disponovať so svojim časom, venovať sa sebe, rodine, oddychovať, regenerovať svoje sily atď. tj. nemôže využívať tento čas pre seba a reálne naplňovať právo na odpočinok, zotavenie a nutnú regeneráciu. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že iba dodržiavanie denného a týždenného odpočinku poskytuje skutočnú záruku ochrany zdravia zamestnancov. V širšom kontexte je takáto prax tiež v rozpore so politikou EU cieľom ktorej je zosúladať pracovný a rodinný život zamestnancov tiež prostriedkami rozumnej organizácie pracovného času.

4.13. Konanie o náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva žalobcu pred slovenským súdom. Analýza slovenského právneho poriadku potvrdzuje neexistenciu osobitnej právnej úpravy obsahujúcej náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únieových práv jednotlivcov a ani pravidlá použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. V dôsledku toho a vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždennej pracovnej doby) ako aj z podmienok jej uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku možno použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe ktorá podľa §§ 11-13 OZ nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj únieové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemateriálnej ujmy. (Čl.82 Nariadenia EU č. 2016/679). Aj slovenský zákonodarca uznal, že pri porušení únieového práva Slovenskou republikou môže dôjsť k náhrade nemateriálnej ujmy v peniazoch (§ 17 z. č.514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci). Uvedené ustanovenie súčasne upravuje náležitosti a podmienky uplatnenia nemateriálnej ujmy vrátane celkovej výšky. V dôsledku toho (a berúc do úvahy citovanú judikatúru ESD) možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa únieového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods.2 OZ, pretože ju nepodmieňuje výlučne situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti („najmä“). § 13 ods.2 OZ totiž uvádza prípady, kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch len demonštratívne. Nemožno preto túto možnosť spájať iba so zásahmi proti dôstojnosti fyzickej osoby a jej vážnosti v spoločnosti (rozsudok NS ČR 30Cdo 2304/99).

4.14. Podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými ktoré sú obsiahnuté v režime únieovej zodpovednosti nakoľko sa rovnako predpokladá existencia zásahu spôsobilého objektívne vyvolať nemajetkovú ujmu, ďalej že musí ísť o zásah neoprávnený (tj. zásah ktorý je v rozpore s objektívnym právom) a napokon že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami. Povaha konania o náhradu nemajetkovej ujmy súčasne spĺňa požiadavky zásad únieového práva na rovnocennosť (ekvivalenciu) s prihliadnutím na náhrady poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb opierajúcich sa o vnútroštátne právo, ako aj efektivity nakoľko nejde o konanie, ktoré by prakticky znemožňovalo alebo nadmerne sťažovalo získanie náhrady nemajetkovej ujmy za porušenie únieového práva jednotlivca pred slovenským súdom.

5. Rozsudok, vo výroku II., ktorým bola žaloba zamietnutá, nebol odvolaním napadnutý a v tejto časti II. výrok nadobudol právoplatnosť (§ 227ods.1 CSP), preto nebol v uvedenom rozsahu v odvolacom konaní preskúmaný.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala žalovaná v zákonnej lehote, preskúmal rozsudok vo výroku I. a závislého III. výroku o trovách konania podľa § 379 a § 380 ods.1 CSP ako aj konanie mu predchádzajúce bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods.1 CSP a contrario a rozsudok v odvolaní napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods.1,2 CSP, lebo odvolací súd sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, na čom nič nemení ani podané odvolanie.

7. Žalovanou uplatnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods.1 písm. d), f), h) CSP nie sú dané.

8.1. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods.2) možno doplniť nasledovné:

8.2. Odôvodnenie rozsudku má podklad v zistenom skutkovom stave a odvolací súd sa s odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, pretože dôvody rozsudku sú správne, na čom nič nemení ani odvolanie, v ktorom sa v podstate iba opakujú skutočnosti tvrdené už v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa súd riadne a presvedčivo vyrovnal.

9.1. Žalovaná v odvolaní namietala nedostatok právomoci súdu v prejednávanej spore konať. V tejto súvislosti tvrdila, že súd sa nezaoberal posúdením, či obsah Smernice 2003/88/ES bol skutočne nesprávne prebratý do z. č. 315/2001 Z.z. a v tomto smere mal za to, že napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti.

9.2.Otázku právomoci súdu na prejednanie uplatneného nároku je potrebné posudzovať vo vzťahu k predmetu sporu, ktorý je vymedzený uvedením podstatných skutkových okolností, na ktorých sa zakladá nárok žalobcu.

9.3.Z obsahu žaloby je zrejmé, že predmetom konania je právo žalobcu uplatnené v podobe peňažného plnenia majúceho povahu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku nesprávnej implementácie pravidla únieového práva do slovenského právneho poriadku, kedy malo dôjsť k porušeniu jeho práva na 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu podľa Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ako práva garantovaného právom Únie. Škoda spôsobená porušením práva Únie, ktoré patrí medzi všeobecné zásady komunitárneho práva vyplývajúce priamo z judikatúry SDEÚ bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu, a odráža základné vlastnosti komunitárneho práva - zásadu prednosti a priameho účinku, ako aj povinnosť vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Vzťah únieového a vnútroštátneho práva sa riadi čl. 7 ods.2,5, čl. 144 Ústavy SR, ako aj čl. 3 CSP. Žalobca odôvodňuje svoj nárok na náhradu škody tým, že Slovenská republika neprevzala (resp. nesprávne prevzala) do vnútroštátnej úpravy čl. 6 písm. b/ Smernice vo vzťahu k úprave pracovného času hasičov, ktorý predmet sporu sa nepochybne dotýka práva Únie.

9.4.V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že judikatúra SDEÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy, alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva.

9.5.Vo vzťahu k námietke nedostatku právomoci rozhodovania súdu Slovenská republika v zastúpení Ministerstva vnútra SR predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku, pokiaľ ide o nezarátanú tiež pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nespráva transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu.

9.6.Naplnením vymenovaných predpokladov zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu, vzniká poškodenej fyzickej alebo právnickej osobe nárok na náhradu škody, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

9.7.Odvolacia námietka nedostatku právomoci súdu preto nie je dôvodná.

10.1.Žalovaná ďalej namietala, že nie je v spore pasívne legitimovaný. Tento odvolací dôvod nie je naplnený.

10.2.Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody, ako i premlčanie práva na náhradu škody stanovenej vnútroštátnymi predpismi, musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity.

10.3.Pokiaľ v prejednávanom prípade pre danú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špecializovaná vnútroštátna právna úprava, namieste je využitie právnej úpravy, ktorá svojim obsahom a účelom je najbližšia v zmysle zásad analógie iuris a analógie legis rešpektujúc princípy únieového práva. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky síce pozná osobitný zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, táto je však daná iba v prípade, pokiaľ existuje nezákonné rozhodnutie, či nesprávny úradný postup v príčinnej súvislosti, s ktorými vznikla tvrdená škoda. Sporná vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu smernice do z. č. 315/2001 Z.z., teda nejde o naplnenie zákonných predpokladov aplikácie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa z. č. 514/2003 Z.z.

10.4.Niet ale prekážok, aby pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnej dobe. Súčasne Slovenská republika je garantom právnej úpravy vykonanej zákonom č. 315/2001 Z.z. Navyše, ako už bolo uvedené, absentujúca alebo nespráva transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp., ktorý z orgánov by mal mať povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť.

11.1.K tvrdeniu v odvolaní, že žiadne ustanovenie z. č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so Smernicou 2003/88/ES a v tejto súvislosti dôraz na rozdiel medzi pojmi prebratie smernice a aplikácia smernice, tiež k tvrdeniu, že smernica sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu, odvolací súd uvádza nasledovné.

11.2.Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť, od ktorej povinnosti sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ide teda o pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. V článku takto uložená povinnosť členskému štátu v sebe zahŕňa na strane druhej nárok každého pracovníka na to, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, pričom ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, členské štáty rozsah pôsobnosti Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES nemôžu jednostranne určiť tak, že uplatnenie tohto nároku každého pracovníka by viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzili.

11.3. Čl. 1 ods. 3 smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činnosti, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na Čl. 2 Smernice 89/391/EHS. Spomínaná smernica podáva pritom výklad rozsahu svojej pôsobnosti nielen v pozitívnom slova zmysle, ale tiež v negatívnom slova zmysle, keď stanovuje výnimky rozsahu svojej pôsobnosti. Smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. Z cieľa predmetnej smernice, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci a tiež z jeho znenia Čl. 2 ods. 1 a Čl. 2 ods. 2 prvého pododseku (zakotvujúceho výnimku rozsahu pôsobnosti smernice) vyplýva, že rozsah pôsobnosti tejto smernice je nutné chápať širšie a súčasne výnimku z pôsobnosti je potrebné vykladať zužujúco. Navyše Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek smernice nevyklučuje z jej pôsobnosti služby civilnej ochrany ako také, ale len určité ostatné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedené je potrebné vykladať spôsobom, že rozsah pôsobnosti smernice sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, ktoré dovoľuje smernice členským štátom chrániť. Upravená výnimka rozsahu pôsobnosti smernice má za úlohu zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku v prípade, že nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu, napríklad katastrofa, pre zásahové a záchranné tímy. Uvedené sa jasne odlišuje od štandardnej, základnej, obsahovej náplne činnosti a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Záchranného a hasičského zboru. Aj keď nemožno pochybovať o tom, že by služba žalobcu popri plnení úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňovala (nezahŕňovala) tiež úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu, v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Služba žalobcu sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem Spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na ňu nevzťahuje vylúčenie pôsobnosti, ktoré vyplýva z Čl. 2 ods. 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS, naopak na službu žalobcu sa predmetná smernica použije v plnom rozsahu.

11.4.Uvedený názor je podporený tiež závermi uznesenia Súdneho dvora vo veci C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg, podľa ktorých Čl. 2 Smernice 89/391/EHS a Čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby, akou je verejná služba, o ktorú ide v konaní vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže Čl. 6 bod 2 Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný čas, vzťahujúcej sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ktoré dočasne prevážia cieľ smerujúci k zabezpečeniu riadneho fungovania služieb nevyhnutných pre ochranu takých verejných záujmov, ako sú verejný poriadok, zdravie a bezpečnosť, nad cieľom spočívajúcim v zabezpečení bezpečnosti a zdravia pracovníkov pridelených do zásahových a záchranných jednotiek. Súdny dvor aj v tomto uznesení dospel k záveru, že jediným cieľom výnimky uvedenej v Čl. 2 odsek 2 prvého pododseku Smernice 89/391/EHS bolo zabezpečenie riadnej činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany bezpečnosti, zdravia, tiež verejného poriadku v prípade závažných a svojim rozsahom mimoriadnych okolností, napr. v prípade katastrofy, pre ktoré je charakteristická najmä skutočnosť, že môžu pracovníkov vystaviť rizikám, ktoré nie sú zanedbateľné, pokiaľ ide o ich bezpečnosť alebo zdravie,

a ktoré, vzhľadom na ich povahu, nie je možné zohľadniť pri rozvrhu pracovného času zásahových a bezpečnostných zložiek.

11.5. Kritérium, ktoré používa zákonodarca Spoločenstva na určenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa nezakladá na príslušnosti pracovníkov k takým rozličným odvetviám činnosti, ktoré sú uvedené v Čl. 2 odsek 2 prvého pododseku tejto smernice, akými sú vo všeobecnosti ozbrojené sily, polícia, civilná ochrana, ale vyplýva výlučne z osobitnej povahy určitých osobitných úloh vykonávaných zamestnancami v týchto odvetviach, čo odôvodňuje výnimku z pravidiel stanovených v uvedenej smernici, a to z dôvodu absolútnej nevyhnutnosti zabezpečenia účinnej ochrany spoločnosti. Vzhľadom na to, že uvedené činnosti sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, patria do pôsobnosti Smernice 89/391/EHS.

11.6. Nie je preto dôvodná odvolacia námietka žalovaného o tom, že služobná činnosť žalobcu nepatrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

12.1. K otázke (ne)súladu smernice s komunitárnym právom odvolací súd uvádza nasledovné.

12.2. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore č. 315/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len hasičský zákon) vo svojich ustanoveniach upravuje o.i. podmienky výkonu štátnej služby, do ktorých spadajú kategórie: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť v štátnej službe príslušníkov a dovolenka.

13.1. Podľa § 85 ods.1 hasičského zákona služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

13.1. Podľa § 85 ods.2 hasičského zákona služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

14.1. Podľa § 86 ods.1 hasičského zákona služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

14.1. Podľa § 86 ods.2 hasičského zákona pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

15.1. Podľa § 91 ods. 1 hasičského zákona štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

15.2. Podľa § 91 ods.3 hasičského zákona v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

16.1. Podľa § 92 ods.1 hasičského zákona, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

17. V Prílohe č. 4 bod 6 citovaného zákona sa uvádza, že do jeho znenia bola pridaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2002 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

18.1. Z citovaného zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, ktoré konštatovanie predstavuje relevantný záver o tom, že v súvislosti s uvedeným je hasičský zákon v rozpore s právnym Únie. Čl. 6 bod 2 Smernice 2003/88/ES v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas. Z uvedeného potom možno konštatovať, že vnútroštátna právna úprava v zmysle z. č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu, rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES.

18.2. Povinnosťou členských štátov je nielen dosiahnuť výsledok stanovený smernicou, ale aj ich povinnosť prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy na zabezpečenie splnenia tejto povinnosti, ktorá povinnosť sa vzťahuje na všetky orgány členských štátov.

19.1.Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici 2003/88/ES je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 tejto smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť“ a čas odpočinku ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, podľa ktorých by umožnil určité rozlišovanie pracovného času a času odpočinku.

19.2.Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak predovšetkým zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov pracovný čas a čas odpočinku. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu pracovný čas. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva.

20.Žalobca ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby, ktorá spadá do verejného sektora, ktorý odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v Čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, sa z tohto dôvodu môže dovoliavať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. V tejto súvislosti súd prvej inštancie tiež správne posudzoval, či boli naplnené kumulatívnym spôsobom podmienky pre vyvodenie tejto zodpovednosti, pričom súdu súčasne nemožno vytýkať, že by jednotlivé predpoklady tejto zodpovednosti posúdil nesprávnym spôsobom.

21.1.Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že skutkový stav vo veci samej tak, je možné kvalifikovať ako dostatočne závažné porušenie práva Únie, pretože pokiaľ žalobca odpracoval v rozhodnom období za posledné tri roky to predstavuje 2017,41 odpracovaných hodín nad právom Únie povolený týždenný limit služobného času hodín služobnej pohotovosti, ktoré neboli započítané do fondu pracovného času, uvedené je v zjavnom rozpore s právom Únie určujúcim týždenný limit služobnej povinnosti.

21.2.Správne súd prvej inštancie vyhodnotil naplnenie všetkých podmienok nároku na náhradu škody a správne svoje závery odôvodnil v bodoch 54. - 58. odôvodnenia.

22.1.Vo vzťahu k splneniu podmienky existencie škody odvolací súd uvádza, že z európskej judikatúry vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu ich práv. Je na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež, aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.

22.2. Žalovaná sa v súvislosti so vznikom tvrdenej škody bránila tým, že žalobca nepreukázal, že vyvinul akúkoľvek snahu na to, aby škode, resp. ujme predišiel, že žalobca nepreukázal a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym relevantným spôsobom, žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný, že žalobca, v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či nepriaznivo zdravotného stavu, v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku prvoinštančným súdom priznanej sumy.

23.Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v posudzovanej veci vznikla žalobcovi nemajetková ujma, ktorú je možné posúdiť podľa zásad upravených v § 11 a nasl. OZ.

24.Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Predmetom ochrany podľa § 11 OZ sú osobné práva každej fyzickej osoby, ktoré ovplyvňujú rozvoj jeho osobnosti a sú s ním úzko späté. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je právo na ochranu zdravia, ktoré má svoj základ v čl. 40 v Ústavy Slovenskej republiky. V pracovnoprávnej oblasti je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním opatrení na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, do ktorých spadá tiež úprava pracovných podmienok a tiež organizácia pracovného času a odpočinku. V zmysle čl. 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, má každý právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.

26.1. Žalobca od začiatku svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd prvej inštancie správne posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku straty odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok, pokiaľ by bol jeho maximálny týždenný pracovný čas v súlade s maximálne stanoveným limitom v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

26.2. Normotvorca Smernice rady 89/391/EHS a tiež Smernice rady 2003/88/ES vychádzal z faktu, že z dôvodu vysokého výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania sa musia bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, pričom tento cieľ by sa nemal podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku, pričom pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t. j. dňoch, hodinách, resp. ich častiach. Pracovníkom Spoločenstva sa musí poskytnúť minimálne denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti považoval za potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času. Primeraný odpočinok znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

27.1. Za skutkových okolností prejednávaneho prípadu, ktoré neboli v konaní spornými, na strane žalobcu došlo k porušeniu jeho základného osobnostného práva - práva na ochranu zdravia spočívajúceho predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku.

27.2. V konaní pritom nebolo sporné, že žalobca pracoval nad rámec 48 hodinového pracovného týždňa určeného Čl. 6 písm. b) Smernice.

27.3. Keď žalovaný tvrdil, že žalobca nevyvinul žiadnu snahu, aby vzniku ujmy predišiel, pretože neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, a že to považuje za ujmu na svojich právach, je opätovne nutné poukázať na ustálenú judikatúru SDEÚ, ktorá takúto požiadavku nepredpokladá, a ani z predpisov komunitárneho práva nevyvodzuje. Aj keď Súdny dvor rešpektuje zásadu spoločnú právnym systémom členských štátov, že poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, musí tiež vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila výšku škody (rozsudky C-104/89 a C-37/90 Mulder, C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pêcheur Factortame), súčasne berie na zreteľ, že výkon práv na náhradu škody priznaných jednotlivcom ustanoveniami práva Únie by bol znemožnený alebo sťažený, ak by ich návrhy na náhradu škody museli byť čo i len čiastočne zamietnuté z dôvodu, že nevyužili všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keby to spôsobilo nadmerné ťažkosti, alebo by to nebolo od nich možné rozumne vyžadovať (rozsudok C-445/06 Danske Slagterier). SDEÚ vo veci C-429/09 Fuß prihliadajúc na to, že Čl. 6 písm. b) Smernice je pravidlom sociálneho práva s osobitným významom, od ktorého sa nemôže odchyliť žiadny zamestnávateľ vo vzťahu k pracovníkovi ako je Fuß (hasič), zohľadňujúc tiež, že pracovník je slabšou stranou v rámci pracovnoprávneho vzťahu, preto je nutné zabrániť tomu, aby mal zamestnávateľ možnosť ho v jeho právach obmedzovať, dospel k záveru, že nemožno považovať za primerané žiadať od takého pracovníka, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi, ktorá požiadavka by bola v rozpore so zásadou efektivity (bod 76 až 87 C-429/09 Fuß).

27.4. Z uvedených dôvodov nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovaným pri implementácii noriem práva Únie.

28.1. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

28.2. Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

29.1. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobností sú uvedené iba príkladmo, z čoho súčasne vyplýva, že právna úprava nevylučuje, aby poškodená fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Pokiaľ ide o uplatnenie peňažnej satisfakcie, táto prichádza do úvahy vždy, pokiaľ by sa nepeňažná satisfakcia (podľa ods. 1) nejavila ako postačujúca.

29.2. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a z okolností, za ktorých k porušeniu došlo, žalovaná ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, resp. prijal vnútroštátnu právnu úpravu v zmysle zák. č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ktorý umožňuje zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu, rozvrhnúť príslušníkovi zboru služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v Čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, preto je v posudzovanej veci možné konštatovať, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu a tiež žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, nie sú namieste, vzhľadom na zodpovednostný subjekt, ktorým je štát.

29.3. Vzhľadom na tieto špecifiká rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou súdna prax rozumie predovšetkým ospravedlnenie, resp. odvolanie difamujúcich výrokov a podobne. Všetky spomínané občianskoprávne prostriedky ochrany osobností, ktoré odvolací súd vylúčil ako možné prostriedky, predstavujú prípad, kedy súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť z titulu uplatneného nároku požadované finančné zadosťučinenie.

29.4. Podľa názoru odvolacieho súdu už samotná existencia zásahu do konštatovaných osobnostných práv žalobcu a jeho trvanie odôvodňujú požadovanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako účinný prostriedok ochrany osobnostných práv. Nedôvodná v tejto súvislosti je tiež odvolacia námietka, podľa ktorej sa súd nevysporiadal a nezodpovedal, na základe akých dôkazov mal za preukázané, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby. K tomu odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že dikcia zákona pre priznanie nemajetkovej ujmy požaduje splnenie podmienky, podľa ktorej bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, iba príkladmo, čo vyjadruje slovami „najmä preto, že“.

29.5. Zákonodarca nepodáva definíciu nemajetkovej ujmy a jej určenie čo do výšky je závislé na úvahe súdu. Nemajetková ujma sa prejavuje v ťažko definovateľnej sfére vnímania ťažkostí, nepohodlia, stresu a iných nežiaducich účinkov spojených so zásahom do základných ľudských hodnôt. Aj keď nemajetková ujma je škoda morálna, ideálna, imateriálna, prináleží za ňu poškodenému peňažná (materiálna) satisfakcia.

29.6. Pri rozhodovaní súdu o výške nemajetkovej ujmy v rámci voľnej úvahy, východiskom bude jej primeranosť; náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovacie, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká.

29.7. V prejednávanej veci uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva, ale je nutné zdôrazniť, že sa nejedná o nárok na náhradu škody. Jej výpočet ako rozdiel náhrady uvedenej v § 122 ods. 1 hasičského zákona a peňažnej náhrady uvedenej v § 122 ods. 2 písm. a/ hasičského zákona je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu úlohu, súčasne nie je sumou neprimerane vysokou.

29.8. Napokon nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vychádzajúci z druhovo zhodných kritérií jej priznávania, je daný aj v zmysle zákona č. 514/03 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

29.9. V zmysle § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma. Nemajetková ujma sa určuje najmä s prihliadnutím na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

30. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

31. V okolnostiach prejednávanej veci možno tak ustáliť, že došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie. Vzhľadom na formu zásahu, keď ide o nevratný stav straty

niekoľkých stoviek hodín voľného času, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vznikutej ujmy. Žalobca nepožadoval poskytnutie dodatočného náhradného voľna, preto nebolo možné rozhodovať o takomto nároku vzhľadom na zásadu „non ultra petit“.

32. Rozsah peňažnej náhrady vo výške 2 500 eur súd prilihavo odôvodnil tým, že ide o opakovaný a dlhotrvajúci zásah, keď súčasne vzal do úvahy, že nebol preukázaný taký negatívny vplyv zásahu na medziľudské vzťahy, či zdravotný stav žalobcu, ktorý by odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vyššieho rozsahu, ako je tomu v prípadoch preukázateľného narušenia rodinného života, poškodenia zdravia, či straty dobrého mena a povesti v spoločnosti.

33.1. Ako správne a zákonu zodpovedajúce hodnotil odvolací súd aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

33.2. Predmetom sporu bolo priznanie nároku na náhradu škody (ujmy) spočívajúcej v porušení práva Únie členským štátom, ktorá škoda (ujma) vznikla v nemajetkovej sfére žalobcu. Výška plnenia závisela od úvahy súdu, na ktorú možno usudzovať len s určitou presnosťou vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu a poznanej judikatúry.

33.3. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej mu porušením povinnosti štátu pri implementácii noriem komunitárneho práva bol súdom vyhodnotený ako opodstatnený, preto mu patrí mu nárok na náhradu trov proti žalovanému v plnom rozsahu. Až v samostatnom rozhodnutí o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP), sa zohľadní rozsah priznaného plnenia. Teda námietka žalovanej, že právny zástupca si navyšovaním sumy, ktorú žiada pre žalobcu priznať si nenavyšuje trovy právneho zastúpenia, lebo tie budú vypočítané len zo súdom priznanej sumy v rozsahu 100%.

34. Vyššie uvedené závery vychádzajú z početnej rozhodovacej praxe - rozsudky Krajského súdu v Košiciach 6Co 2/2019, 2CoPr/3/2019, 11CoPr/1/2020, 11CoPr/4/2020, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu mutandis mutatis stotožňuje a poukazuje na právne závery v nich uvedené.

35.1. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

35.2. Žalovaná bola v odvolacom konaní neúspešná, nemá preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi preto odvolací súd priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

36. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).